

Vojni tajnik podpira birokrate!

Ravnatoko ne nastopi proti kršenju civilnih pravic.

Kongresniki so razburjeni vsled poseganja v civilne pravice. — Vojaška oblast se obnaša kot absolutni gospodar v državi. — Brutalnost policije presega vse meje.

PRITOŽBA MILICARJEV JE IZGINILA NA POTU.

Washington, D. C., 27. dec. — V minole tednu je brzojav splošno, da je milica iz države Ohio poslala "Akron Press" petico, ki so jo podpisali milicarji in v kateri protestirajo proti raznežam na mehiški meji. Vojni departement je dovolil, da se proti milicarjem nastopi disciplinarno. Ali najpše na stvari je, da "Akron Press" ni dobila pisma in da so prizadeti milicarji dvignili obtožbo, da je bilo pismo na potu v Akron zaplenjeno in da je v rokah oficirjev v El Pasu, da ga izdajo kot dokaz proti milicarjem.

Gilson Gardner, znan časnikar, pravi o vtisu, ki ga je ta dogodek napravil v Washingtonu in med kongresniki:

"Če armadni častnik v mirnem času ali ob času širvanja armade vlomi v privatno pošto, je to ravno tako hudodelski čin, kot če ga izvrši čestni ropar."

Tako mislijo uradniki poštne departementa in pričakujejo, da nastanejo situosti radi zaplenbe petice osmega ohijskega polka, ki je vzemirila kongres. V splošnem nameravajo uvesti obširno preiskavo, ki bo obsegala cenzuro birokracije vojnega departementa nad tiskom.

Pomerene ne išče prepira z vojnim departementom, ali v kongresu je mnogo članov, ki so vzemirjeni radi oficijelne prisvajanja vojnih pravic v mirnem času. Pogazilo se je že mnogo civilnih pravic s priznanjem vojnega tajnika Newton Bakerja.

Tajnik je odklonil, da zanika zaplenbo pošte, ravnatoko ne bo govoril o hipoteti. vprašanju in tudi ne bo izjavil, da je taka zaplenba nepravilna. Mesto da bi sam uvel neodvisno preiskavo, da zase dobi informacije in javnosti razloži, je sledil vojaški tradiciji in se obrnil za poročilo na obtožnega armadnega častnika. Razume se, da bo tako poročilo opralo častnika, kateremu gro stvar mar.

S tem Baker nadaljuje svojo natančno pot. Prijatelji in čestile Bakerja so razočarani, ker ga dohiva klika vojnega departementa vedno bolj pod svojo oblast. V aferi Lewisove strojne puške, se je trudil, da se opere Crozierja in odbor za upravo vojnih potrebščin.

Baker postaja zelo popularen v Crozierjevem krožku, dokler odloži stvari kot uvedbo Taylorjevega sistema, ki ga je kongres odpravil v zveznih arzenalih in za katerega je Crozier vstopil.

Baker sledi Crozierju tudi v tem, da privatni podjetniki izdelujejo strelivo, anesto da ga izdeluje vlada.

V akronski aferi je bilo glasom časnikarskih poročil zaplenjeno pismo na potu od mehiške meje k časniku v Akron. V zmislu poročila se je to izvršilo na povelje generala Belia, ker so bile v pismu potožbe radi razmer v vojaškem laboratoriju.

Vprašanje, kakšne pravice imajo člani milicarskega polka, če hočejo javno kritizirati svoje višje častnike, nima nič opraviti z vprašanjem, če kdo vzame pismo na potu.

William H. Lamont, solicitor v vojnem departementu, je dejal, ko so ga vprašali za njegovo mnenje, da je pošta v mirnem času sveta

naprava. Armadni častnik nima večje pravice vjeti pismo ali vzeti pošto vrečo kot čestni ropar."

PRIČE PRETEPAJO.

San Francisco, Cal., 27. dec. — Tukaj se je odigral dogodek, ki nas spominja na najbolj temne dni v Avstriji, Rusiji, Rumuniji in na Turškem.

Raymond Guthreja, člana unije mornarjev, ki je našel neko pričo v tožbi proti Warren K. Billingsu, ki je bil radi dinamitnega napada na demonstrante za vojno pripravljanje obsojen v dosmrtno ječo, so aretirali in policaji so ga neusmiljeno pretepali v ječi. Vzeli so ga izvešice na hodnik in dva policaja v uniformi sta padla po njem. Osvajala in pretepla sta ga, da je postal skoraj nezavesten.

Ko so Guthreja pripeljali na sodišče, se je onesvetil. Guthreja so zalezovali klateži, odkar je našel William H. Taylorja, pričo za Billingsa, ki ga je policija skrivala, da ne bi bil zaslišan pred sodiščem.

Napad policajev na Guthreja dokazuje, kakšnih brutalnih in srednjeveških sredstev se poslužuje policija, da prikrije resnico in spravi nedolžne ljudi v ječo.

OBOŽBA, DA SO KABINETNI URADNIKI ŠPEKULIRALI NA BORZI, JE PRIČELA DVIGATI PRAH.

Washington, D. C., 27. dec. — Kongresnik Wood iz Indiane, oče resolucije, ki zahteva preiskavo, če so se vladni uradniki udeležili igre na borzi na podlagi Wilsonove mirovne note, je dobil iz mnogih krajev Združenih držav brzojavke, v katerih mu odpošiljatelji priporočajo, naj zahteva najboljširnejšo preiskavo.

Pred prazniki je dobil pismo, v katerem se glasi, "da v New Yorku vedo, da je neki član kabineta napravil lep dobiček, ker je izbral informacije, do katerih je lahko prišel v njegovi javni poziciji." Odpošiljatelj pisma ni pisal, kako se naj dokaže, da je njegova izjava resnična.

Izjava Thoma W. Lawsons iz Bostona, ki je bila tukaj priobčena in v kateri pravi, da ga je doletela sreča, ker je svoje delo na trgu uravnaval po informacijah, ki jih je dobil iz javnih virov v Washingtonu, je izvala tukaj razne komentarje, vendar pa se noče o nji razgovarjati nobeden departementnih uradnikov. Tajnik Lansing je že naznanil, da pozdravlja vsako preiskavo, da se lahko dokaže neresničnost vzemirljivih vesti. Z njim se strinjajo tudi načelniki drugih departementov.

Kongresnik Harry, ki je predsednik odseka za predloge in resolucije, pravi, da se bo šele na seji odseka odločilo, če se napravi poročilo k resoluciji. Wood zahteva, da odsek o njegovi resoluciji poroča v teku desetih dni. Če se to ne zgodi, bo v kongresu zahteval, da se takoj stvar vzame v pretres in glasovanje je imenih o predlogu, če se uvede preiskava ali ne.

DELAČEVA USODA.

Kalamazoo, Mich., 27. dec. — V podjetju Harrow Springs Works se je razletelo gonilno kolo. En delavec je bil na mestu vbit, pet pa ranjenih.

Oscar Owen, oče osmih otrok, je umrl na potu v bolnišnico.

Bliss, ameriški diplomatski zastopnik v Parizu, kaznovan.

ZGUBI ENOLETNO PLAČO, KER NI STORIL USLUGE RUSSELLU.

Washington, D. C., 27. dec. — Dne 29. avgusta 1916 je pisal Robert Woods Bliss, konzul v ameriškem poslanstvu v Parizu na francoskem, Charles Edward Russellu, amerškemu socialistu in časnikarju, da mu ne da priporočilnega pisma za belgijsko poslanstvo, ker je kritiziral predsednika Združenih držav.

Kongresna zbornica je odgovorila na to pismo tik pred božičnimi prazniki Robert Woods Blissu, konzulu v amerškem poslanstvu, da ga kaznuje z odtegnjenjem enoletne plače, ker ni dne 29. avgusta 1916 storil usluge Charles Edward Russellu, amerškemu socialistu in časnikarju radi tega, ker je kritiziral predsednika.

V državnem departementu je zaključek kongresne zbornice povzročil splošno pozornost in nekateri uradniki izjavljajo, da tako ostro še ni kongresna zbornica nikdar nastopila, če se je šlo za prestopke diplomatskih zastopnikov.

Ko so bile plače tajnikov v diplomatski službi na dnevnem redu, je vstal kongresnik Bennet in predlagal, da vsakemu diplomatskemu zastopniku, ki je vodil posle v letu 1916 in je v tem letu odklonil kakšnemu amerškemu državljanu uslugo radi tega, ker je kritiziral predsednika, brišejo plačo v proračunu.

Flood, predsednik kongresne zbornice, je malo pomislil pri predlogu, potem je pa dejal, da nima ugovora proti predlogu in predlog je bil sprejet.

Zgodovina dogodka je tale:

V avgustu je Bliss vodil posle poslanstva v odsotnosti amerškega poslanika Sharpa. Predsednik Wilson je poslal častitko avstrijskemu cesarju Frane Jožefu za njegov rojstni dan. Charles Edward Russell je bil takrat v Parizu in pisal članke za razne liste. Ko je Russell čital predsednikovo častitko, je pisal pismo uredniku "Paris Herald", v katerem je izrekel veselje, da so se našli Američani, ki protestirajo v listu proti čestitki predsednika Wilsona, ki jo je odposlal avstrijskemu cesarju.

Vsled tega pisma ni hotel Bliss priporočiti Russellu belgijskemu poslanstvu in Russellu je bila odrezana pot, da si ogleda vojne grozote od blizu.

IZKORIŠČEVALCI PRIHAJAJO Z OLJUBAMI.

San Juan, Porto Riko, 27. dec. — Letina sladkornega trsta prav dobro kaže in bogati nasadniki že v duhu vidijo lepe tisočake, ki jih jim prinese. Sanje o lepem dobičku jim le moti neka senca, ki se periodično prikaže skoraj vsako leto, ker plačujejo delavce tako slabo, da ne morejo izhajati z mišjo marnostjo. Ta senca je štrajk! Da odvrnejo to senco od sebe, so delodajalci, združeni v "Guancia Centrala" in "Central Fortuna", sklenili, da plačajo delavcem 15 odstotno nagrado dne 30. junija 1917, če delavci v tem času ne zastavkajo.

V zadnjih dveh sezonah so sladkorni delavci stavkali, da zboljšajo svoje tužne razmere. Kljub kapitalistični obljubi se lahko dogodi, da delavci zastavkajo tudi v tej sezoni. Če imajo podjetniki poštene namene, zakaj jim medse takoj ne povišajo in obljubujejo nagrado, ko bo sezona že končana in dobiček v žepu?

Vestaburg, Mich., 27. decembra. Tukaj je pogorela žitnica. Škode je \$100,000. Ljudem in ognjegascem se je posrečilo le z največjim naporom obvarovati bližnja polja.

Vreme.

V Illinoisu bo v četrtek mrzlo in mogoče lepo vreme. Pihali bodo lahki zapadni vetrovi.

Malomestna buržoazija blamirana.

NIŠKI SOCIALISTIČNI ŽUPAN OPROŠČEN.

Two Harbors, Minn., 27. dec. — To mesto ima skozi šest let socialistično upravo in samoposebi se razume, da je buržoaznim grahtarjem vsako sredstvo dobro došlo, da z njim očrnijo socialiste v javnosti kot korupcijske in grahtarje.

Obdobji in obtožili so prejšnjega župana socialista William Towla, da je prejemal podkupnine. Enako obtožnico so dvignili tudi proti sedanjemu županu, ki je tudi socialist.

Proti bivšemu županu William Towlu se je te dni vršila obravnava, češ, da je dobival podkupnine od ljudi, ki so na tihotapski način točili opojne pijače. Ko je bila obravnava končana, so porotniki potrebovali le 55 minut, da so soglasno izrekli "nekriv."

Vse priče, ki so bile poklicane, niso moge izpovedati, da so videli, da je kdaj kdo županu dal kakšen denar.

"Sun in Leader," buržoazni list, ki izhaja v Spring Valleyju, je izdal o socialistični upravi v Two Harbors sledečo sodbo:

"Pisatelj je obiskal Two Harbors, Minn., mesto s 6000 prebivalci, ki ga vladajo socialisti že sed šest let. Če je delo, ki so ga izvršili tamkaj, vzorec za druga mesta, ki ima privlačno silo, tedaj nas mora spreobrniti vse v socialiste."

Ko so prevzeli mestno upravo, je bilo mesto zadolženo do skrajne meje. Nekaterim zadolžnicam je že potekel čas in v bankah je bilo dvignjenega denarja \$40,000 nad bilanco. Neke odredbe v zvezi s \$500 za popravila ceste ni bilo mogoče izvesti, dokler je ni neki salunar pokril z gotovino.

Od tedaj so plačali vse zadolžnice, ko so postale zrele, dolg na bankah, zgradili so lep pomol za premost, in izrekli so mnogo pravih. Ljudstvo je med tem glasovalo, da 13 salunov zapre v tate, ki so plačevali po tisoč dolarjev na leto za oblastveno dovoljenje, kljub temu so davki nižji kot pod prejšnjo nesocialistično upravo. Ljudstvo kupuje mnogo potrebnih direktno od mesta, pri tem pa mesto in konzument napravita dobiček."

Tako sodi buržoazni časnikar, ki je pošten, o socialistih. Maloburžoazni tiholazei, ki so se preživljali s tem, da so odirali druge ljudi, hočejo na vsak način ogrditi socialistično mestno upravo. Porotniki so na njih blato, ki so ga metali v poštene ljudi, dali pravi odgovor.

MODERNI ROBINZON.

Washington, D. C., 27. dec. — Dogodki, ki so jih doživeli Gustave Nelson in še drugi mornarji ki so se potopili s parnikom "Edward L. Hinesem" dne 13. oktobra v Karibskem morju, so skoraj enaki doživljanjem Robinsona. Poročilo o dogodkih je prejel aktivni trgovski tajnik Sweet.

Po devetdnevnem pletanju na morju na kosi parnikove podrtine je Nelson dospel v Honduras. Tam je živel osem dni v divjini. Prehranjeval se je z jagodami in malim sadežem, dokler se ni sešel z Indijanci. Indijaneem je pobegnil, a so ga dohčeli. Bili so prijazni Karibčani. Dovedli so ga do amerškega konzula J. Riversa v Teli, kateremu je povedal svoje doživljanje. Nelsona so odposlali v New Orleans, odkoder odpotuje k svoji družini v Boston.

Neki drugi mornar, po imenu Frederick Troutman, ki je bil z Nelsonom na podrtini, je pil morje in je izgubil pamet. Ko sta zagledala suho zemljo, je skočil v morje in utonil, ker je bil prelah, da bi plaval. Neki Norvežan in Španec sta plavala trinajst dni na velikem skladiščnem pokrovu. Pila sta deževnico in jedla sirove morske polže, ki sta jih ujela z rokami. Na suho sta prišla na otoku Utilia in se naznanila amerškemu konzulu F. I. Dayerju v Ceibi.

Britski kabinet govori o miru.

Nemški odposlanci so dospeli v Haag radi priprav za konferenco.

RUSKO KAPITALISTIČNO ČASOPISJE HUJSKA ZA NADALJEVANJE VOJNE. — RUSKI ODPOR PRI RIMNIK-SARATU JE STRT. — NA ZAPADNI FRONTI SE VRBE TOPNIČARSKI DVOBOJI. — TALIJANI SO NAŠLI V JAMI SRELIVO! — NEMOJJA GRADI NOVE IN VELIKE POTAPLJAJČE.

ZADNJE VESTI.

Washington, D. C., 28. dec. — Včeraj posno popoldne je tajnik Lansing konfiriral s predsednikom Wilsonom prvič, odkar je Nemčija odgovorila na ameriško noto. Dejal je, da se niso prejeli nemškega komunikeja in je ponovil, da tudi komunike iz Švedske še ni došel, ki podpira ameriško noto.

Little Rock, Ark., 28. decembra. Vihar, ki je divjal prek južnega in severnega Arkansasa, je zahteval devet človeških življenj. Iz poročil je posneti, da se število žrtv mogoče pomnoži na sedemdeset. Vihar je uničil brzojavno in telefonično svazo in poročila o učinku prihajajo počasi.

Zadnje poročilo se glasi, da je v Keo sedemnajst mrtvih, mnogo je bilo vbitih na farmi za kmetince v Tuckerju. Štirje so mrtvi v Englandu.

Mehiko, 28. dec. — Danes je došla vest, ki potrjuje, da je general Luis Herrera, poveljnik vladnih čet, padel v bitki blizu Torreona v banditi Ville.

Berlin, 28. decembra. — Petdnevna bitka v vzhodni Valahiji je prinesla uspeh, da je bila ruska bojna črta predrta na več krajih. Rusi so bili definitivno poraženi na 17 kilometrov dolgi fronti jugozapadno od Rimnik-Sarata. Več utrjenih vasi je bilo osvojenih in Rusi so bili prisiljeni se umakniti proti severju.

London, 28. decembra. — Ministrstvo sunanjih del je dobilo obvestilo, da grška vlada izvršuje svojo obljubo in demobilizira grško armado.

London, 28. decembra. — V oficijelnih krogih menijo, da je nemogoče sklicati mirovno konferenco na podlagi odgovora Nemčije na predsednikovo noto, dokler Nemčija ni pri volji sugestirati naprej ideje mirovnih pogojev.

London, 28. decembra. — Norveški parnik "Sno," ki odrine 1822 ton vode, je bil potopljen.

Gibanje za mir.

Nemčija se pripravlja za konferenco v Haagu. — Anglija je pozvala kolonijalne vladarje na tajni sestanek. — V Londonu so iznenadeni vsled hitrega odgovora Nemčije. — Švedska je poslala mirovno noto.

London, 27. dec. — "Exchange Telegraph" ima brzojavko iz Haaga, da so prišli tamkaj agentje nemške vlade, ki bodo preskrbeli primeren prostor za nemške mirovne delegate, ako pride do konferencie.

Washington, 27. dec. — Tukajšnji vladni krogi so uradno informirani, da je Švedska poslala vojskujoč državam noto, v kateri apeluje za mir po vzgledu Zedinjenih držav. Noto je dostavljena tudi neutralnim državam.

London, 27. dec. — Dejstvo, da je angleška vlada povabila premierje (ministre predsednike) vseh britiških kolonijalnih posestev na sestanek, ki se ima vršiti najdlje v februarju, je obudilo veliko pozornost, ako ne senzacijo. Način sestanka sicer ni znan, vendar sumijo, da se bo razpravljalo o pogojih, na podlagi katerih je Anglija s svojimi zavezniki pripravljena skleniti mir.

Ta korak angleške vlade je tudi v soglasju z izjavo Lloydja Georgea, katero je izrekel v parlamentu, da bo Anglija dala prekomorskim vladam več zastopstva "na vladnih konferencah britiškega cesarstva." Nekateri so mnenja, da hoče Anglija s tem sestankom zavleči odgovor na mirovno poudbo iz Nemčije, ker lahko reče, da ne more storiti ničesar brez posvetoovanja s premierji britiških kolonij.

V Londonu so iznenadeni vsled hitrega odgovora Nemčije na Wilsonovo noto in časopisje karakteriziruje odgovor za nov dokaz, da Nemčija konaj čeka na mir. "The Pall Mall Gazette" pravi, da Nemčija izkorišča Ameriko v polni meri s svojimi mirovnimi manevri.

Washington, 27. dec. — Oficijelni odgovor Nemčije na Wilsonovo noto še ni v rokah ameriške vlade, vendar pa je predsednik že obveščen o vsebini note, kakoršna je bila objavljena v časopisju. Vladni uradniki niso povsem zadovoljni z odgovorom, ker se Nemčija ni ozirala na željo predsednika, da bi sporočila mirovne pogoje. Odgovor ne pove nič novega, temveč povdarja tisto, kar je že bilo naznanjeno v prvi mirovni poudbi. Vse temu pa upajo vladni uradniki, da morda Nemčija pošlje pogoje v posebni komunikaciji in sicer pod pogojem, da jih ameriška vlada obdrži v tajnosti. V ostalem sodijo v vladnih krogih, da bo Wilson mogoče ponovno vprašal nemško vlado za pogoje.

Amsterdam, 27. dec. — Tukajšnji politični opazovalci zatrjujejo, da bo Španija v svoji notni povabila vse v vojno zapletene države, da naj pošljejo delegate v kako neutralno mesto na pripravljajni sestanek. Ta vest je prišla iz absolutno zanesljivega vira.

Bern, 27. dec. — V tukajšnjih diplomatskih krogih pravijo, da Nemčija ne bo še zdaj sporočila neutralnim državam svojih pogojev, ker bi s tem oslabilila svoje stališče. Nemški državniki pravijo, da Nemčija lahko vsak čas spremeni svoje pogoje, dokler niso nikomur znani, medtem ko v nasprotnem slučaju ne bi mogla storiti tega.

Petrograd, 27. dec. — Rusko časopisje podpira vlado v zavrnitvi vsakega mirovnega pogajanja ob tem času. "Novoje Vremje", ki navadno zavzema stališče ruske vlade, pravi, da je Wilsonova nota prišla ob nepravem času in zato ne zasluži drugega kakor, da se vzame s prijaznostjo na znanje. List "Reč" piše: "Ententa ne more diplomatskim potom obelodaniti svojega načrta za odpravo Turčije in reorganizacije Avstro-Ogrske, kar se absolutno mora zgoditi, ako hočemo enkrat vsa vselej izbiti Nemčiji težnje po svetovnem gospodarstvu, toda če ententa zamoli ta svoj načrt, potem bi priznala neuspeh svojega bojevanja. Zato pa še ne more biti govora o mirovnih pogojih, dokler nima garancij, da lahko govori o njih."

POLOŽAJ VOJNE.

London, 27. dec. — Velika bitka na istočni fronti, ki se je začela na Božič, se nadaljuje brez prestopka. V zadnjih 24 urah so Nemci s svojimi zavezniki raztegnili boje do točke južnoistočno od Lvova in bojna črta se zdaj vleče 500 milj od središča Galicije do (Nadaljevanje na 3. strani, 1. stopce.)

Evropska vojna in ve- sti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

Omaga morja in na vsi črti sip-
je. Nemci ljut ogenj na ruske
vojske. Nemcem menda gre za
željezno železniške proge Lvov-
Cernovce-Galac, s katero bi auto-
matično padla skoraj vsa Molda-
vija.

Berlin, 27. dec. — Južno od
Domavate, so bile večerj ustav-
ljene prodirajoče ruske čete. Na
vzhodu Ladova v gozdnih Karpatih
se je začelo povečati topniški o-
genj. V Valahiji so bili Rusi iz-
gnani iz več pozicij. Večerja so
nemške divizije s pomočjo avstro-
ogrskih bataljonov naskočile moč-
no utrjeno mesto Filipešt na že-
leznični od Buzeu do Braile in ga
kupirale po vseh vrstah baje-
tonov. V Dobrudži je bil sovraž-
nik odbit na vsi fronti po ljutih
bojih na črti Babadag-Vaškos-
kankolara-Tirkovea.

Petrograd, 27. dec. — V dolini
reke Kasino na moldavski fronti
so naše čete po drznem napadu re-
kupirale višine, ki smo jih izgu-
bili večerj. Na rumunski fronti
je sovražnik večkrat ljuto napal-
el ob izviru reke Srieše in v o-
kolici Dragolacova; naše čete so
odbile napade in uplenile 3 stroj-
ne puške. Ob izviru reke Rinnik
so se naše prednje straže umakni-
le na svoje glavne pozicije. V do-
lini Kilmur so naši topovi odbili
ve sovražne napade. Ves dan
večerja je sovražnik z velikimi si-
lami napadal fronto Filipešt-Li-
kotianska; posebno hud boj je bil
v mestu Filipešt, katerega smo o-
stavili, ko je začelo goreti na vseh
krajih vsled sovražnih granat. V
Dobrudži se vrše boji med patrul-
jami. — Južno od Brzezany in
Galicii je sovražnik napelil sil-
ni topniški ogenj na naše hribo-
vite pozicije iztočno od Lipnice-
doline in Svistehnikov.

London, 27. dec. — Vojni urad
poroča le o upadih v zakope na
posameznih krajih in o artilerijs-
kem bombardiranju na fronti ob
Somme.

Pariz, 27. dec. — Vojno mini-
strstvo javlja o vročem bombar-
diranju nemških pozicij v okolišču
Belloy-en-Santerre in Forques-
court na bojišču ob Somme. Ka-
nadona se vrši neprestano. — Ma-
cedonska fronta: Razen topniš-
kega bojevanja ob reki Černi in
severno od Bitolja ni nič novega
iz te fronte.

Berlin, 27. dec. — Artilerijska
bitka je zelo huda v okolišču Ypre-
sa, na obeh straneh kanala La
Basse in zapadno od Lensa. Na
severni strani reke Somme so tudi
močni topničarski boji.

London, 27. dec. — Naraščajo-
če artilerijske boje na zapadni
fronti sminstrajo tukaj za znane-
nove zavezniške ofenzive. Nemski
ujetniki pričajo o bolest-
nem pomanjkanju svežih čel za
nemsko fronto. Nemške čete ze-
lo trpijo vsled prenapetega dela
v zakopih, a rezerv ni, da bi jih
zamenjale.

Rim, 27. dec. — Na krasu, juž-
no od Tržiča, smo po nenadnem
napadu razegnili naše pozicije
za 300 metrov. V neki jami na
okupiranem svetu smo našli 150
zabojev artilerijske municije, ka-
teroj je ostavil sovražnik.

Dunaj, 27. dec. — Na kraški
planoti je začelo narasati topni-
ški ogenj. Drugih novosti ni.

NOVE NEMŠKE SUBMARINKE.

Washington, 27. dec. — Mor-
nariški departmet je informiran,
da gradi Nemčija nove vrste sub-
marine, ki so veliko večje od se-
danjih in ki bodo oborožene s
šestpalčnimi topovi spredaj in za-
dej. Nove submarine bodo plu-
le z veliko večjo brzino in bodo
lahko nadvladale iz primerne da-
ljin vsako za obrambo oborože-
no ladjo. Dalje se bodo lahko
merile z razruševalci in verjetno
je tudi, da jih bo nemška mornar-
ica porabila za bombardiranje
sovražnih pristanišč.

"HOME RULE" ZA VSO IRSKO.

London, 27. dec. — "Mauche-
ster Guardian" poroča, da je vla-
da že začela z informalnimi dis-
kusijami in posvetovanji za reši-
tev irskega vprašanja. Lloyd
George ima načrt samouprave
(home rule) za vso Irsko brez
vzame izjeme za Ulster. Nacio-
nalisti in unionisti bodo imeli enako

zastopstvo v novem irskem parla-
mentu.

JOFFRE ODLIKOVAN.

Pariz, 27. dec. — Odstavljeni
general Joffre je bil večerj odli-
kovan z naslovom "Maršal Fran-
cije" za svoje zasluge v vojni.
Omenjeni naslov ni bil več v ra-
bi od leta 1873.

ŠVEDSKI PARNIK ZADEL OB MINO; 60 POTNIKOV PO- TOPLJENIH.

Washington, 27. dec. — Držav-
ni departmet je prejel depešo,
da je švedski parnik Skiftet za-
del o mino nedaleč obrežja Finske
in se potopil s 60 potniki.

ZNAMENITA VEDEŽEVKA UMRLA.

Pariz, 27. dec. — Tukaj je več-
erj umrla znamenita vedeževka
madame de Thebes, ki je bila
znana po vsem svetu vsled svojih
prerokovanj. Njeno pravo ime je
bilo Anne de Savigny in umrla je
v starosti 78 let. Madame de
Thebes je prerokovala atentat na
francoskega predsednika Carno-
ta, potres v San Franciscu in mno-
go drugih nesreč in dogodkov, ki
so se vresničili. Najbolj se je pa
proslavila s prerokovanjem seda-
nje vojne, katere je napovedala
21. decembra 1913 rekoč: "Fran-
cija bo kralu v vojni, iz katere bo
izšla kot zmagovalka. Leta 1914
bo začel nove dobe, ki prinese
ljubezen, mir in velika dela." Praz-
novno ljudstvo na Franco-
skem in povsi Evropi je je narav-
nost oboževalo.

VELIKE CEREMONIJE V BU- DAPEŠTI.

Amsterdam, 27. dec. — Iz Bu-
dapešte javljajo, da so priprave
za kronanje kraljeve dvojice kon-
čane in po pripravih je soditi, da
se bo kronanje vršilo z velikimi
ceremonijami, kakršne so bile v
navadi v prejšnjih časih.

Cesarica Cita bo nosila obleko
iz belega satina in našito z zla-
tim nakitom, kakršna je bila v
modi pri ogrskih kraljicah pri
kronanju. To obleko je delalo
petdeset šivij celih štirinajst dni
in predstavlja vrednost 10.000
kron. Posebna deputacija z nad-
vojvodo Augusto na čelu bo iz-
ročila obleko kraljici.

(Petdeset delavk na dvateden-
skem delu zaradi ene same oble-
ke, ki stane 10.000 kron! Če ni to
blaznost in krvavo norčevanje iz
ljudstva, potem sploh ni blaznosti
na svetu! Op. ured.)

SAMOSTAN ZGOREL.

Montreal, Que., Kanada, 27.
dec. — Znan samostan menihov
trapistov v Oki je zgorel. Ta sa-
mostan je znan po izdelovanju si-
ra na samostanski farmi, na kate-
ri delajo menihi. Ob času požara
so bili menihi — katerih je okrog
sto — v svojih celicah, toda vsi
so se rešili. Samostan je bil že
enkrat pogorel leta 1902.

ŠTIRI MILJONE VEČ MOŽ V NEMŠKI ARMADI.

Amsterdam, 26. dec. — Iz Ber-
lina poročajo, da se bo nemška
armada pomnožila za štiri miljo-
ne mož odkar je mobilizirano ei-
vilno prebivalstvo v vojne svrhe.
Toliko delavcev, ki so sposobni za
vojaško službo, je namreč odst-
pilo svoja mesta v tovarnah novim
močem.

BOŽIČ V LONDONU.

London, 26. dec. — London je
bi lna sveti večer podoben — po-
kopališču. Tretji vojni božič je
našel svetovno metropolo v takem
stanju kakor je Wall Street v
New Yorku ob nedeljah večer,
izvzemši, da je Wall Street saj
razsvetljen, tukaj je pa bila temu
kakor v kakšnem kitajskem me-
stu. Tako poroča ameriški kores-
pondent, ki je hodil po londonskih
ulicah zadnjo nedeljo zvečer. Ni-
kjer ni bilo videti ljudi, nikjer
veselih glasov in nikjer vesele
mnostice, ki bi delala svečani hrup
kakor je bila prej navada. Vide-
ti je bilo le tupatam vojakke, ki
so hodili v pari, častniki in pro-
staki, toda še ti so bili večidel
tunel iz Canade, Avstralije in No-
ve Zelandije. V večjih hotelih in
restavracijah je bilo bolj živo, to-
da pogovori med gosti so bili o
vsem, samo o vojni ne! Nihče se
ne briga več, celo vojaki ne, kaj
se godi na Francosem, v Mace-
doniji in v Valahiji, kaj dela ge-
neral Haig in kako daleč je še pri-
šel Mackensen. Običajna uradna
naznanila o vojni na tablih, pred
katerimi se navadno gnjetejo
mnostice, so bila na sveti večer po-
polnoma dezertirana. Zdelo se je,
kakor da se vse izogiblje znamenit
vojne in da hoče positi pozabiti
da je vojna. Edini živahni prizori
so bili okrog kolodvorov, iz kate-
rih odhajajo dnevno vlaki z vojaš-
tvom na fronte in kamor prihaja-
jo ranjenci nazaj. Mnogo vojakov
je dobilo dopust za par dni iz
Francije in na kolodvoru jih je ča-
kala velika množica žen in otrok.
Objemanja in poljubovanja ni bi-
lo konec ne kraja in vojaki iz
fronte so ponosno kazali spomin-
ke — želade nemških vojakov.
Anglija je poslala na tone božič-
nih daril svojim vojakom v zaka-
pih.

CARRANZA NI ODGOVORIL NA ULTIMAT.

Washington, 27. dec. — Čas, ki
ga je določila ameriška vlada me-
hiškemu načelniku Carranzi, da
sprejme ali zavrne mirovno po-
godbo, katere je bila izdelana na
mehiško-ameriški mirovni konfe-
renci v Atlantic City, je potekel
o polnoči in Carranza se ni ogle-
nil. Državni departmet bo še
počakal dan ali dva v nadi, da
morda se je odgovor Carranze za-
kasnil. Ni pa še a tem rečeno, da
je pretrgano vsako pogajanje po-
tom mirovne konference, katere
se še snide v Philadelphiji. Med-
tem je pa očitno, da je državni
departmet v zadregi zaradi ho-
matij v Mehiki. Neki višji urad-
nik v armadi je dmes izjavil, da
bodo Združene države pritisnile
na Villu in strle njegovo moč.
Pershingove čete v Mehiki mar-
ljivo gradijo ceste ob vsi črti, kjer
se nahajajo; ceste bodo brez dvo-
ma služile za hitro razvažanje
materijala in vojaštva v slučaju
intervencije.

Villa osvaja nadaljna mesta.

El Paso, Tex., 27. dec. — Villi-
ne čete so okupirale San Luis Po-
tosi, glavno mesto države z ena-
kim imenom. Mesto je padlo po
kratkem boju večerj in vsa vlad-
na garnizija je bila ujeta. Garni-
zija v Villa Abamae je danes
pobegnila, ko se je zydela, da ko-
rakajno uporne čete proti temu
kraju. Z okupacijo mesta San
Luis Potosi je Villa odrezal dru-
go železniško progo, ki vodo v
Mexico City in a tem še bolj izo-

liral glavno mesto republike od
severne strani.

Vest, da je Villa zadnjo soboto
osvojil Čivavo, ni bila resnična
vendar pa tukaj trdijo, da je me-
sto še zmiraj v nevarnosti in ge-
neral Manguia, ki poveljuje ta
mošnji Carranzini posadki, je za-
parkrat brzojavil v Juarez za po-
moč. 2000 mož Villine armade se
bliža Čivavi od Torreona.

Ne glava ne želo- dec in ledja ga ne bole več.

H. H. von Sliku, izdelovalec
Bolgarskega krvnega čaja, kateri
je s sto in sto tisočih bolnikov v
stalni zvezi in je dobil od onih, ki
so že davno v gomilah, zahvalna
pisma, katerim je Bolgarski Krv-
ni čaj pomagal.

Rojak, Gjuro Sakae, 120 — Sta-
te-st., Allaince, O. je sledeče pi-
sal:

"Z veseljem Vam naznanjam,
da od kar jemljem Bolgarski
Krvni čaj, me ne bolijo "ledja",
glava in želo-dec. Pošljite mi še eno
škaflijo, ker nemorem biti več brez
tega zdravila."

Eno veliko škaflijo Bolgarskega
Krvnega čaja, ki traja pet mese-
cev, pošljemo za en dolar kamor
koli. V Canado pa za \$1.20.

Marvel Products Co.,
8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Pripomba: Ako hočete pošilja-
tev osigurati pošljite 10c več.

Priporočam

svojo gostilno v obliki vsem Slo-
vencem in Hrvatom v okolišču
Youngstown, O. Kadar potujete
skozí mesto ali po opravi, se o-
glasite pri meni. Imam raznovr-
stne dobre pijače, sveže pivo brin-
jeve, olivove, visky, amotke itd
Jožef Cigola, E. 397 Federal St.
Youngstown, O.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
538 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Ispekanje las, bolečina v vratu, ki
je izšla od 21. sputnja do 6. popoldne. V
toplih, četrtih in sedmih od 9. ure sja-
tjal do 8. ure zvečer. — Ob nedeljah pa
do dveh popoldne.

Sušenje nevi, ki vodi iz mehura ozdrav-
il v kratkem času. Hydrocele ali vodno
kilo ozdravil v 30 urah in sicer brez ope-
racije.

Bolniki mehurja, ki povzročijo bole-
line v križu in hrbtu in včasih tudi pri
spuščanju vode, ozdravim s gotovostjo.

Reumatizem, trganje, bolečina, otalgine,
artritis, šrovice in druge kožne bolezni,
ki nastanejo valed nečiste krvi ozdravim
v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: V ponedeljkih, sredah in
petkih od 9. sputnja do 6. popoldne. V
toplih, četrtih in sedmih od 9. ure sja-
tjal do 8. ure zvečer. — Ob nedeljah pa
do dveh popoldne.

S pusto ne delam. — Pridite osebno. —
Ne pošiljate ime in številko!

Zdravim samo moške osebe.

Slovenska Narodna

Podporna Jednola

Ustanovljena 9. aprila
1904

Inkorp. 17. junija 1907
v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2637—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 250, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, E. F. D. 4, box 85, Oltrad, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kubelj, 9409 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terborow, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4006 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEBNI ODBOR:

Jože Ambrožič, 351 box, Cannonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahany Ave., Rock Springs, Wyo.

POBOTNI ODBOR:

Anton Hraet, 811—95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, 679 box, Smithton, Pa.
Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavertnik.

VRHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE KADRE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora
in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

TAJNISTVO S. N. P. J., 2637—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na
naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Cannonsburg, Pa.

KADEVE PRIPILJIVJE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga ta
stanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAET, 811—95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo
na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2637—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš, se pošiljajo na naslov:
"TRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2637—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravlštvo
"Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je to nave-
d ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo sredo in tretji
četrtak v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Telef. Monroe 4371

Piano Store
711 Milwaukee Ave.

2545 S. Lawndale Ave., blizu 28. ulice

Chicago, Ill.

CHICAGO, ILL.

Piano prodajamo po tovarniški ceni.

Popravljamo, vgrajujemo in stare

plane zamenjamo.

M. SCHULZ CO.

Izdelovalatelji najboljših vrste pian.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

Imamo tri svoje tovarne.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago

Junaki Svobode:

POVESTI IN ČRTICE IZ BALKANA

ŠUMI MARICA...

(Nadaljevanje)

Ivan je gledal v oči duhovnika, ki so ga gledale prijazno, ljubeče in tako dobrotljivo. Za hip je sklonil glavo in dejal tiho:

"Ne bom ubijal!"

"In Mašo dobi oni, ki jo je vreden. Vrla Bolgarka je Maša in vrl Bolgar jo dobi, zakaj ona vzljubi le vrla Bolgarka."

"Ali jez nisem vrl Bolgar, oče?"

"Ali te Maša tudi ne ljubi, sinko?"

Ivan je od veselja stisnil spremljevalcu roko in vzkliknil:

"Hvala, oče!"

Nato je dvignil glavo, stisnil veslo krepkeje, da je voda šumeče vzklopela in čoln zletel, kakor ptica:

"O, daj Bog, da pride že kmalu trenutek, ko bom lahko pokazal, da sem kot vrl Bolgar vreden vrle Bolgarke. In verjemi mi, da moja dlani ne bo počivala v tistih dneh."

Mihajlov se je nasmehnil, očividno vesel navdušenja mladčevega. Nekaj trenutkov je ogledoval njegovo lepo, izrazito lice, nato pa dejal resnobno:

"Pride to, pride, Ivan. Domovina te bo klicala na službo, potrebovala bo močnih in junških mož in tedaj, Ivan, se ti spolni želja. Ali boš vesel poziva domovine? ... Kdo ve to ... kdo ve to ..."

"Oče, ti dvomiš," vzklikne Ivan nekako nevoljen. "Kedaj še se Bolgar ni razveselil, ko ga je čelada domovina, edaj še ni slusal njenega klica? Ne veš, oče, kaj je mlada kri v žilah Bolgarja?"

"Vem, sinko!"

"In vendar si dvomiš?"

Duhovnik je gledal v oči mladcu in dejal počasi:

"Mislim sem samo na Mašo."

"Ah, Maša ..."

Oči mladca so se zaiskrile in prsi so se mu razširile, kakor od radosti. Nato pa je mahoma, kakor bi začutil pravo vprašanje Mihajlova, položil roko na srce in rekel s svečanim glasom:

"Maša je vrla Bolgarka in ne bo ljubila strahopetca, ki bi se obotavljal vstopiti v službo domovine, ako ga kliče. In Ivan je Bolgar, ki ljubi Mašo, in ljubi tudi Bolgarsko."

Mihajlov je rekel oveseljen:

"Vreden si Maše, Ivan! Lepše deklce ni v tem kraju, kakor je Maša, ali domovina je še lepša. Maša je kakor rožni grm, duhteč in eveteč ... a domovina je kakor zibel, v kateri spava dete, sanja nebeske sanje ... Domovina je kakor mati, ko poljublja in pestuje svoje dete ... Domovina je kakor nevesta, vsa lepa in mična, ko stopa z dragim pred božji oltar ..."

Ivan pa je vzkliknil navdušen:

"Jaz ljubim to zibelko, ljubim to mater, ljubim to nevesto-domovino ... Moje življenje je njeno ..."

Nato pa je dodal s tišjim glasom:

"Ljubim pa tudi Mašo, ta rožni grm, duhteč in eveteč ... In ko združim ljubezen domovinsko in ljubezen rodbinsko, oče, domovina-zibelka najina bo naju uspavala v sreči in radosti, domovina-mati bo imela v nama zvesta in poslušna otroka."

Mihajlov je krepko stisnil desnico Ivanu in dejal ginjen:

"Čuvaj torej ta rožni grm, čuvaj Mašo ..."

Dve leti sta pretekli. Marica šumi, Ivan brodi po njenih valovih in Maša, najkrajše dekle vse okolice, je njegova žena. S sinkom v naročju sedeva po večerih na obrežju reke in poslušava šumljanje valov in njen šepet. In čestokrat prisede k nji duhovnik Mihajlov. Oba pričakujeta, da se povrne Ivan, da posede skupno ob tih šumečih valovih Marice, reke mile domovine.

"Šumi Marica, ož krvavena ...," poje mladi Maša in sinko grga nerazumljive besede, veselo se smeje mladi mamici. Mihajlov pa gleda po valovih, gleda Mašo, gleda otroka in si gladi brado. Gleda ju in vesel je ... Pač se mu vsaki skali oko, zazdi se mu, da vstaja za Mašo nekaka pošast, odurna in grda ... In ta pošast strga svoje nečiste roke po Maši, po otroku, pretre ugonobiti srečo in jasne dni Ivanu in njemu, Mihajlovu ... Da, tudi njemu. Vzljubil je oba, kakor bi bila njegova otroka, Ivan in Maša, in z ljubeznijo se je jel bati tudi za oba.

Bolgar je siromak. Kdo ve, ali bo še spal jutri pod rodnim strehom, kdo ve, ali mu ne ugrabi mlade žene Turčin in jo odpelje v svoj grad, dom mu pa pože in sreča, ako uide vsaj on. Kaj hoče, mladi, razorji pogorščiki in postavi si drugo hišo. Žena pa prepusti njene usodi, rešiti je itak ne moreš. A otrok? Pride poznej k tebi, poturcem, da ti odreže tvojo sivo glavo, lastnemu očetu. Kdo mu zamere ...

Mihajlov kima z glavo, gleda valove, gleda Mašo, gleda otroka ...

Marica šumi ... Le šumi Marica, le šumi. To zemlja bolgarski tečeš, po zemlji, prepojeni s solzami tvojimi. Budi narod svoj, pravi mu o preteklih dneh, slavni in veselih. O svobodi nuj pripraveš, o zlati svobodi minulih dni, ko je bil Bolgar še prost ... Šumi Marica ... v sreči carstva budi zavest domovinsko. Vstane narod svoj, da osvobodi domovino svojo ...

Mihajlov je povsod glavo k tlom, otrok se je igral z mamo in Maša je poljubovala njegove poske in ročice in se ozirala po reki in mislila o Ivanu, o sreči ...

Tam na valovih Marice se zaziblje iz somraka čoln in plove bližje. Sreče vzdrhti Maši. Prihaja on, da jo objame ... kdo je srečnejši ...

"Ivan, Ivan ..."

Mlada žena vzklikne veselo in maha z roko. Dete se glavno smeji, očividno ga veseli veselost mamice. Mihajlov vstane in gleda na čoln.

"Resnica, Ivan."

In njegovo oko zažari zadovoljstva.

Ivan stopi na breg, objame Mašo, stiska roke Mihajlovu, poljubi dete.

"Zamudil sem se ... ali ste me dolgo čakali?"

"Samo da si prišel, Ivan, samo da si prišel," je govorila Maša veselo. "Čoln ti je nagajal, veslo se ti je strilo, nič ne de, samo da si prišel."

Ivan pa odvrne, božaje dete:

"Ni mi nagajal čoln, ni se mi strilo veslo."

"Voda ti je nagajala ... nič ne de, samo da si prišel!"

"Ni mi nagajala voda, ni mi nagajala."

Mihajlov, ki je gledal ves čas nekako resen in utrjen obraz Ivanov, je dejal počasi:

"In vendar si se zamudil?"

Trpek nasmeh je legel pri tem na ustnice Ivanove.

Mihajlov pa je zmagal s glavo in dejal, kakor bi govoril sam za se:

"Čuvaj Mašo, Ivan ..."

Ivanu pa so se zaiskrile oči in objemaje Mašo, je pogledal Mihajlova, ki je v tem pogledu bral jasne in odločne besede:

"Čuvaj jo, oče!"

... vzplamtelo je, kakor vihar. Ob brda do brda se je razlegal glas:

"Svoboda!"

Kakor sila viharja, kakor groma udar so devala te besede, izgovorjene iz tisočerihi ust.

Svoboda!

Dovolj je bilo robstva, dovolj poniževanja, dovolj trpljenja. Zganil se je junak, vstal je Bolgar ... Popokale so verige, okovi se zlomili, prsi dihaljo svobodo. Kar move, se zgrinja skupaj, s handžari za pasom in samokresi, lakročemi očmi in plamečih lic. Gre za svobodo, za rešitev domovine.

Zgrinjajo se junaki, zapuščajo žene, zapuščajo deca. Domovina jih kliče ... Bolgarska je hči junaškega naroda. Nič solza, navdušenje v očeh ... Mož gre v boj, zapuščajo njo, izbira ženo drugo, bridki nož in mrzlo smrt. A naj izbira ... Njegov sin živi. Pade oče za domovino, za svobodo, a sin živi v hvalečnem spominu na očeta, ki je bil kri, da bi bil sin svoboden, prost ...

Šumi Marica ... Ob tvoji obali ne posedava Maša, ne pestuje otroka, ne gleda po valovih ... Čoln počiva in njen Ivan je v vrstah bojevnikov. Maša kliče in moli. Za Ivana, za domovino moli, za bojevnike. Zmago nam daj, Gospod, ki si želi naše trpljenje, naše solze, slišal naše vzdihne in tožbe ... Daj zlato svobodo narodu. Naj vidiš jo dnevi sreče, bridkosti je bilo dovolj, dovolj ponižanja in joka ...

"Kdo je?"

Maša se vzdigne iz spanja in posluša. — Nič ... Vse tiho ... Luna sije skozi okno, ob bregu se sliši rahel šum, enakomeren, kakor uspavanka. Marica šumi ...

Kakor vzdih, kakor stok je prišlo do nje.

"Kdo je?"

Maša je Bolgarka. Ni strahu v njej. Vstane, odpre vrata.

Na pragu je bilo nekaj sklonjenega. Pogleda ... Človek, okrvavljen ...

Maša ne pomišlja. Zanese ga v sobo, položi v postelj. Moči ga ... V prsih ji bije srce burno. Saj on, kateremu vrši delo Samaritanke je duhovnik Mihajlov, njen varuh.

Mihajlov se zave, spregleda ... Ozre se v oko Maši, in skuša vstati.

Maša ga podpira, gleda in tiho vpraša:

"Kako prideš sem, oče? ... Odkod?"

Mihajlov se nasmehne. Bled je, iz prsi mu teče kri. Tiho odgovori.

"Odkod? ... Odkod pa naj pride Bolgar sedaj?"

"Z bojišča, oče ... ti, z bojišča!"

Čudi se ranjenec.

"Ali duhovnik ni sin naroda, ki se bori za svobodo, ali on nima pravice do svobode? Ali ga ne veže dolžnost, da se bori kakor Bolgar ob strani Bolgarov? ... Maša?"

Maša molči in se trudi ustaviti kri.

"Ne trudi se, Maša. Naj teče kri, za domovino, za svobodo ..."

"Kdo je zmagal, oče?"

Tih, skoraj šepetajoč je nje glas.

Nasmehne se Mihajlov. Blažen, radosten in ponosen je bil ta nasmehljaj, kakor okrasek blede mu, zmučenemu licu.

"Maša ... Bolgarka ..."

Svečan, čudno svečan je bil glas ranjenca.

"Sprakuješ po zmagi ... Maša, Bolgar je prost, svoboden. Okovi so strti, zmagali smo."

Mihajlov obmolne. Mora odpociti.

Maša sklone roke in vzdih, poln hvalečnosti se ji izvije iz prsi:

"Hvala ti, Gospod!"

"Maša ..."

S trudno roko prime Mihajlov Mašo. Zadržalo je njeno srce. Začutila je, da je zahtevala domovino od nje, žene, kruto žrtev.

Tiho, trepetaje odvrne.

... Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji ...

"Blagoslovim te, Maša. Vrla Bolgarka, blagoslovim te, umirajoč, ne, odhajajoč v svobodo. Povej sinku, ko dorase, da je žrtvoval njegovo oče življenje za svobodo, za domovino. Padel je, a spomin njegov živi, živi se svobodi Bolgarske, živi v svobodnem narodu."

(Dalje sledi).

Bajka o ženski duši.

Spisal Jože Ambrožič.

Ah, skrivoma, polagama, potihoma, v srce prišla je misel tako skrivnostna.

D. Kette.

Bilo je pred dolgim časom, močee pred več sto leti. Na hribu, obdanem z velikim zidom, je stal samostan. Zidovje njegovo je bilo belo pobeljeno in stolp na desnem hribu je imel bakreno streho. V notranjosti je bil samostan razdeljen v male celice in v teh so živeli menihi.

Delo so imeli lepo razdeljeno. Ta je opravljal to, oni pa drugo. Vse je šlo kakor po nitki. Od vrtarja do opata je vsakdo imel svoj opravek. Mladi Stanislav je imel v oskrbi orgle v kapelici in petje pri maši. Stari menih Hogulni ga je naučil orgljanja, in ko je on umrl, je smel Stanislav orglati in peti pesmi na čast majki božji.

Njegov mladi, blede obraz z visokim čelom in z velikimi sanjavi očmi; je izgledal med drugimi menihi kakor jagnje med psi — volčjaki. Večino menihov je v hribu življenja vrgel v samostan in njih obrazi so bili raztepeni kakor slamnata streha slabega gospodarja. Sedeč pri orglah je prebiral tipke, pogled mu je splaval k sliki na steni, iz ust mu je pa zadonela srebrnočista pesem: "Ave Maria, stella ..."

Ob večerih pa, ko je solnce zahajalo in se je solnčni žarek vprl v sliko na altarju v kapeli, je stal Stanislav prednjo in občudoval njen stas in njene bele grudi, iz katerih je pil mleko Jezušček. Prijel se je za čelo in odšel v svojo celico. Žarek na sliki pa je polagama vgasnil.

Začela je prihajati pomlad v deželo. Na samostanskem vrtu so začeli pokati prvi popki cvetov. Vse je začelo rasti in hiteti naravi naproti. Na vrtni klopi je sedel mladi Stanislav in zdela se mu, da v zraku plava nekaj nemir in se naseljuje v njem. Raztegnil je roki, kakor da bi hotel objeti ta pomladni svet ali pa zleteti črez vrtni zid.

Da bi se umiril, je začel premišljevat o neki pesmi, katero je imel peti prihodnjo nedeljo. Ali ni mu šlo: v srečju je bilo še več nemira kakor nekdanj, in ustnice so mu zasepetale: "Kakšna mora neki biti duša za tistimi belimi grudi? Pogled mu je splaval po dolini, po zelenih travnikih, nad katerimi je stalo čisto modro nebo, in kjer so v žarkih pomladnega solca odsevale svežosti barv.

"Tja grem po teh potih med travniki," mu je dejal čut, v prsih in ni se mu mogel protiviti.

Hitel je po stezi od samostana kakor lahkokrkl metulj. Vstavljal se je tu, ali tam pri cvetočem grmu, se nagnil črez njega in pil vonj cvetja. V njegovem srečju je, kakor v spomlad, vzbrstelo nekaj. — ali ležalo je še v lličinki nezavedno.

Ob rebri so se pasle ovce in belo jagnje med njimi je skakalo a vesni štirimi od tal. Stanislav ga je gledal in si mislil: "Tudi ta se veseli pomladi." Poleg steze je stal kosat hrast, ves v brstji, in ko je stopil mimo njega, obstal mu je korak. V travi pod hrastom, odeta z žarki pomladnega solca, je ležala v spanju dekle. Lahen zefir je plaval po dobravi, se poigraval z njenimi kodri, jo božal po ličih in hitel dalje — dalje, da se ubije ob gričih.

V vsi svoji mladeniški dobi še ni videl Stanislav dekleta od blizu. In tudi ta speča pastarica še ni bila popolnoma razvito dekle, ampak spajala se je popolnoma v soglasje s tedanjo brstečo se pomladjo. Naslonil se je na deblo drevesa in jo gledal in tisto neznanu čustvo v njegovem srečju, ki se je rodilo ob pogledu na slike v kapeli, stopilo je jasnejše na dan.

"Pogledati hočem, kaj se skriva za temi belimi grudi, je li duša ali satan, ki me spremlja noč in dan."

Pokleknil je poleg nje, ustnice so se mu tresle in na obrazu mu je bilo čitati hrepence veselje. — Samo enkrat, da bi pokleknil tako v cerkvi in — svetnik bi bil. Nagnil se je črez in jo gledal. Njen obraz je bil v spanju miren in nasmeh je plaval na njem. Prsi, podobne napol vzbrstelim popkom

kostanja, vzdigovale in padale so enakomerno v spanju.

"Čemu je človeku v samostanu to vse prikrito?" se je vprašal Stanislav in gnan od notranje glave je položil roko na jopico. "Tu mora biti zrelo spoznanje, ki ga ja ne umem. Pogledam v njega, ako me stane življenje." In priti so se mu mehnično premikali.

Odprla je oči, stisnila jopico z rokama, zakričala in zbežala je v dolino. On je pa ostal klečeč pod hrastom, se sklonil in si zakril obraz z rokama. V srečju se mu je pa rodila želja, da bi pronašel njeno dušo popolnoma, ker je videl njeno obliko samo na pol — — — Počasi in težko je korakal proti samostanu. Lahen zefir je plaval v večernem mraku, objemajoč njega in hotel mu izbrisati gube raz čela.

II.

Mariji na slavo sem peval doslej, a pesmi bom druge prepeval poslej! Vam, ptice, sedaj bodem prepeval, vam, rože, srce razodeval!

A. Askerc.

"Izpremenil se je naš brat Stanislav," je pripomnil Fridolin in veliki menih Otokar mu je pritrdil rekoč: "Ni dobro, ako je človek preveč pobožen."

Pri vrtnem idru je pa stal mladi Stanislav in gledal v dolino. Obraz mu je bil upadel in na čelo so se mu naselile gube. Presedel je poletna jutra in večere na klopi, skriti med drevjem, in zlagal in pel pesmi o njej, ki ima dušo zaprto v prsih, narejenih kakor iz alabastra. Nič več jih ni zlagal Mariji na čast. In kar ga niso razumeli bratje v samostanu, so ga razumeli ptice in slavec je ponavljal pesem za njim.

Ko je v nočeh ležala srebrna mesečina nad zemljo in ko je bila vas pod samostanom zavita v meglo, tenko kakor nevestin pajčolan, so pripirali komaj slišni zvoki iz kapele in treptali v mesečni noči. In v teh zvokih je plavala tiha vroča želja — — —

Nastopila je jesen in brat Stanislav je sedel v kapeli in gledal da sliko v oltarju. Zunaj je prihajala burja in mimo okna se je vsulo rumeno listje. V kapelo je stopil opat, obstal in gledal Stanislava v obraz.

"Kaj premišljuješ, brat?" ga je vprašal.

"Spovedati se hočem, oče."

Opat se je vsedel poleg njega, naredil križ in dejal: "Spovej se, moj sin!"

Začel se je spovedovati. Povedal je vse od slike v altarju do dekleta pod drevesom in trpljenju, ki ga nosi že mesece v svojem srečju. Ko je končal se je ozrl opatu v obraz, boječ se njegove jeze.

Opat se je zamislil, pogledal Stanislava in mu dejal prijazno: "Boljšje je za človeka, da živi na svetu, kakor da umira v samostanu. Pojdi, poišči jo, in ko poiščeš, kaj se skriva v njenih prsih, pridi nazaj. Odvezujem te vseh redovnih dolžnosti."

Stanislav je skočil pokonec in iz obraza mu je sijala radost. Prijel je opata-krog vratu in ga poljubil.

"Ako mi daš kosček zemlje v vasi, še danes grem!"

"Dobiš jo, le odidi v Gospodu!"

III.

Kdo sem? Le premotravaj me, spoznavaj, proučavaj me zabava krasna, duhovita — do dna spoznal ne boš mi bita! Jaz sušnja tvoja? Rob ti moj? To večni je med nama boj.

A. Askerc.

Leta so tekla in puščala sledove na človeku, le samostan se ni dosti izpremenil. Po stezi proti samostanu je stopal mož. Jesensko listje je ležal po poti in popoldansko solnce je metalo svoje medle žarke počevno na zemljo. Ob hrastu se je ustavil, se naslonil na njega in zamrmral: "Tu sem jo prvič videl. Dvajset pet je že tega in še sedaj ne poznam njene duše v celoti."

Zmajal je z glavo in odšel dalje. Na vrtu je srečal opata, kateremu so leta pustila globok sled na obrazu. Stopil je pred Stanislava in ga vprašal: "Si li pronašel, kaj vse biva v njenih prsih?"

"Se ne vsega in bojim se, da umrem popreje."

"Pojd z menoj in povej, kako daleč si prišel v dvajsetih letih!"

Petjal ga je v klet in sedla sta k mizi. Natočil je opat rebulje in silil svojega nekdanjega sobrata. Pil je z globokimi požirki sladko rebuljo in si obrisal brke, da bi začel.

Toda opat ga je prekinil in mu zopet ukazal, da naj pije. "Bene de se ti bodo vezale lepše in spomin se ti postori."

Stanko je zopet pil in vdele so mu je, da ve več, kakor je pa preje mislil. Rebplja se je začel ogrevati v želodecu in lica so mu bolj porudečila, oči so pa dobile sanjav odsev.

"Povem vam bajko o njen duši," je dejal in opat je prekinjal prekrizal roke na trebuhu in pričakujoč gledal Stanislava.

"Nekdaj je ležalo neke neizmerno veliko in globoko morje. Morda je bila njegova površina kakor obok neba nad njim. Lahen zefir je plaval po njem in dela male valčke, ki so bežali drug pred drugim sramežljivo kakor dekle po prvem poljubu."

V lahmem zefirju nad tem jezero so gospodovali bogovi vseh dobrih lastnosti. In rodile so se pri njih misli:

"Vstvarimo nekaj in dajmo stvari vsak svojo lastnost. Naredili so in gledali delo svojih misli in bilo je polno ljubezni, milobe in dobrotljivosti."

Priplaval je zefir in dejal: "Poznam bogove slabih lastnosti, ki žive v puščavi in izpreminjajo moje lahne sapice v tuleč orkan. Ako hočete, da bude stvar popolnoma, naj denojo se oni svoje lastnosti zraven."

"Naj denojo k stvari še slabe lastnosti, ali mi smo bili začelniki in naše lastnosti bodejo imele prednost."

Tako je govoril bog ljubezni zefirju in zadnji je odletel po nje. Stvar je bila gotova in vsebovala je vse lastnosti dobrih in zlih bogov.

Potem so iskali primerni model svojemu stvarstvu. Našli so pod drevesom spečo mlado ženo, ki ni imela druge lastnosti kakor poželjenje in še ta ni bila njena lastna.

"Tu naj stanuje!" — so dejali bogovi in pokazali na dekliske prsi. In telo je sprejelo dušo z vsemi njenimi lastnostmi in ji dalo prostor blizo sreča.

Bogovi so izginili in svoje delo pustili v prsih mlade žene.

Zbudila se je z njo-tudi duša. Poiškala je moža, začela ga je ljubiti, in ako se je večkrat tudi telo trzalo strasti, sovražila ga je duša. Gledal jo je mož in ugrabil, da li ga ljubi ali sovraži njena duša ali uganiti ni mogel.

Minula so tisočletja in njeni potomci, pijoči mleko iz njenih prsi, so se nalezli nekaj materinih lastnosti. Ali original duše je dajala svojim hčeram in nihče ga ni pregledal popolnoma.

Dvajset let, sva že skupaj in še nemorem reči, kedaj se začneva v njej ljubezen in kedaj sovraštvo. Oči bi včasih kaj izdale, ali naučili se jih je krotiti.

Opat je zmajal z glavo in dejal: "Vrni se nazaj v samostan, moj brat, ker nikoli ne najdeš vsega kar je v njeni duši."

"Ne morem več, oče! Čim večja uganka se mi zdi, tem bolj jo ljubim, in zdi se mi, da mi je vzel še del moje duše. Ker pa človek ne more brez nje živeti, bi umrl, če se vrnem med to zidovje — —"

Stanislav je odšel domov k svoji ženi in ona videča njegov ruden obraz in mehke poteze na njem mu je rekla: "V skrbem sem bila radi tebe, izgledaš kakor da si zopet pil!" — in iz njeneg glasu je zvenela ljubezen in skrb zaničevanje in nezadovoljnost.

In kmets Stanko je odšel na polje in zamrmral: "Vrag jo pogruntaj!"

PODČASTNIKI DEGRADIRAN

El Paso, Tex., 27. dec. — General Bell naznanja, da so bili sodelniki v korporaciji 8. obiškega milijarskega pešpolka degradirani, ki so podpisali peticojo o pritožbi proti razmeram v vojaškem taboru. Po večredni preiskavi armadni inšpektorji pronašli, da so bile obtož